

16. WOOLF - La Marca a la paret

Traducció d'Alba Vinyes Lasso

«Per fixar una data sempre ens cal fer memòria del que vèiem. Per això ara em ve al cap el foc: la capa de llum groga constant sobre la pàgina del llibre, els tres crisantems en el bol rodó de vidre al relleix de la xemeneia. Sí, havia de ser hivern; just acabàvem de prendre el te, perquè recordo estar fumant un cigarret quan vaig aixecar la vista i vaig veure la marca a la paret per primera vegada. Mentre passejava la mirada a través del fum del cigarret els ulls se'm van aturar momentàniament als carbons ardents, i va aflorar aquella fantasia de fa anys: la bandera vermella onejant des de la torre del castell. Llavors vaig recordar el grup de cavallers rojos pujant per la falda de la roca negra... Com una mena d'alliberament, la visió de la marca va interrompre la fantasia —una fantasia antiga, una fantasia automàtica, modelada de petita, segurament. La marca era un senyal menut i rodó, negre sobre la paret blanca, unes sis o set polzades per sobre del relleix de la xemeneia.

Que ràpid s'arremolinen els pensaments al voltant d'un objecte nou, portant-lo una mica enllà; com formigues que carreguen un bri de palla fervorosament i després l'abandonen... Si aquella marca la va fer un clau, no podia ser per a un quadre, havia de ser per a una miniatura —la miniatura d'una dama amb rínxols emblanquinats, galtes empolvorades i llavis com clavells vermells. Una falsificació, és clar, perquè la gent que tenia aquesta casa abans que nosaltres hauria triat els quadres així —una pintura antiga per a una estança antiga. Eren d'aquesta mena de gent —gent molt interessant; em vénen al cap sovint, en llocs ben estranys; i és que sempre passa, que llavors no els tornes a veure més i ja mai saps què se'n va fer.»

18. VÍCTOR CATALÀ

Tria d'Enric Casasses

IMPRESSIONS DE VIATGE

Estic tot ple de llum, estic eufòric,
em sento a rebentar cor i esperit...
que a dintre meu s'hi buida l'infinít,
com mar en receptacle microscòpic.

Tot jo espurnejo i vesso resplendor,
sobreïx de l'ull i l'ànima distesa,
car entra i surt de mi tota l'estesa
que cap dintre mon radi obirador.

Cel blau, prat verd, arbredes argentades,
roges terres de pa, espills fluents,
com grans esmalts translúcids, resplendents,
tenen ma fantasia enlluernada.

I el tren corre entremig de meravelles...
I el pensament, exasperat de goig,
té vivors paroxísmiques de boig
i es destrossa i divinitza amb elles.

Tòrtola... Maragall... Naturalesa...
Viatge... Vida propera... Amics deixats...
Esperances... Records... —viàtics sagrats
que han excelsificat ma mesquinesa.

Estic tot ple de llum, n'estic hidròpic,
em sento a rebentar cor i esperit...
que a dintre meu s'hi buida l'infinít
com mar en receptacle microscòpic.

Tot jo espurnejo i vesso resplendor,
sobreïx de l'ull i l'ànima distesa,
car entra i surt de mi tota l'estesa
que cap dintre mon radi obirador.

Sóc ser, natura, Déu...
Sóc tota cosa.
Oh, vida!

15. DICKINSON

Traducció de Míriam Cano

CCVL

Sostenia una Joia entre els dits —
I em vaig adormir —
El dia era càlid i els vents banals —
Vaig dir «no es mourà d'aquí»

En despertar vaig renyar els meus honrats dits—
La Joia havia fugit—
I ara, un record d'Ametista
És tot el que tinc—

CCLIV

L'Esperança és la cosa amb plomes—
Que es posa sobre l'ànima—
I canta la melodia sense paraules—
I no s'atura —mai—

I tan dolça —en la Galerna— se sent
I terrible hauria de ser el temporal—
Capaç d'abatre l'Ocellet
Que tanta escalfor ens va donar—

L'he sentit a la terra més gèlida
I al Mar més estrany
Però mai, ni en l'adversitat
M'ha demanat ni una engruna de pa.

19. BACHMANN

Traducció d'Arnau Pons

DIR COSES FOSQUES

Com Orfeu poso música
a la mort tocant les cordes de la vida,
i a la bellesa de la terra
i als teus ulls que administren el cel
només els sé dir coses fosques.

No oblidis que tu també, de sobte,
aquell matí, quan el teu jaç
encara era xop de rosada i el clavell
dormia ben arran del teu cor,
vas veure el riu fosc
que et passava pel costat.

Amb la corda del silenci
tensada damunt l'ona de sang,
vaig agafar el teu cor que ressonava.
El teu rínxol es va transformar
en els cabells d'ombres de la nit,
els flocs negres de les tenebres
varen nevar la teva faç.

I jo no et pertanyo.
Tots dos ens en lamentem, ara.

Però com Orfeu prou sé
la vida del costat de la mort,
i em blaveja
el teu ull tancat per sempre.

20. RODOREDA

Tria de Maria Cabrera

La Mort i la Primavera, segona part, capítol VII

Ens vam asseure damunt del rellotge de sol. Era una pedra rodona i plana, de color de llot sec, tota tacada de pics negres. El ferrer m'havia explicat que el rellotge de sol abans estava al mig de la Plaça i que ell hi havia marcat les hores i havia fet el pal del mig que les assenyalava. I que al cap d'un any havien robat el pal i a tots tant se'ls en va donar perquè no tenien ganes de saber a quin temps del dia vivien. Asseguts vèiem els canyissars i uns quants ocells que volaven baixos per damunt de l'aigua. Va sortir el sol i el miràvem com sortia amb els ulls ben oberts encara que tinguéssim ganes de tancar-los: era una bola de foc amb esquitxos de flames tot al voltant i tot bullia. Quan vam tancar els ulls al davant hi teníem una taca negra que tremolava. Es van començar a sentir els cops de mall a l'enclusa. Ella es va aixecar i es va posar al bell mig de la pedra i amb els peus ben junts tapava el forat on hi havia hagut el pal de ferro i va dir que faria el temps i estava quieta i una banda de la seva ombra queia entre dues hores i anava relliscant a poc a poc i al cap d'una estona, quan els homes sortien del poble i anaven cap als estables i els vells cap a l'escoxadador, la seva ombra es va posar damunt d'una hora fins que va anar corrent i es va tornar a posar entre dues hores. Li vaig preguntar si sabia què era el temps i va dir, el temps sóc jo, i va dir, i tu; em va fer aixecar i em va fer posar al seu costat i la vaig agafar per l'espatlla i ella em va agafar per la cintura. El sol feia sortir un fum com una boira seca pels vessants de la Maraldina i pels de la muntanya del senyor. I mentre érem el temps, de dintre meu es va alçar una força estranya, com si m'acabessin de fer de ferro per dintre, com si la meva mare, darrera de la fornal, m'hagués fet de ferro barrejant-me amb el ferrer. I per primera vegada vaig sentir què era la força d'un noi quan es va desfent de ser criatura.

17. CAMUS

Traducció de Francesc Gelonch i Laia Carbonell

Aquest sondroll de manantials al llarg dels meus dies. S'escorren al meu voltant, a través dels prats ensoleiats, després més a prop, i aviat tindrè aquesta sonoritat dins meu, aquest manantial al cor, i aquest soroll de font acompanyarà tots els meus pensaments. És l'oblit.

Totes les grans virtuts tenen una cara absurda.

El món absurd només rep una justificació estètica.

Del natural en art. En termes absoluts, impossible. Perquè el real és impossible (xaronades, barroeria, desaclimatament a tota exigència fonda de l'individu). És per això que tot acte humà de creació, fet a partir del món, acaba per enfrontar-se al món. Les novel·les fulletonesques són dolentes perquè en bona part són veritat (ja fos que la realitat s'hi hagi motllurat, fos que el món és convencional). L'art i l'artista refan el món, però sempre amb una segona intenció de protesta.

Literatura contemporània. És més fàcil xocar que convèncer.

Els errors són alegres; la veritat, un infern.

Canilles de gossos aplegats en les ciutats i rosegant idees.

Tolstoi, al llit de mort, escrivia a l'aire.

Sòcrates de vell va aprendre a ballar.

A l'extremitat d'aquest llarg pensament crema, a la llunyania, el sí total.

Hi ha al món fent camí paral·lelament a la força de mort i de coacció una força enorme de persuasió que anomenem cultura.

L'artista sembla el déu de Delfos: «Ni ensenya ni amaga res, significa.»